УДК 37.01:336

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ФІНАНСОВІЙ ОСВІТІ

В. Сибірцев, д-р. екон. наук, професор
Центральноукраїнський національний технічний університет

У світі, де фінансові ринки змінюються щодня, знання швидко застарівають, а технології розвиваються блискавично, постає гостра потреба в оновленні підходів до підготовки фахівців фінансової сфери. Сучасна фінансова освіта вимагає розуміння складних концепцій, аналізу великої кількості даних і вміння працювати з нестандартними ситуаціями. Тому інноваційні методи тут відіграють ключову роль.

Інновації в освіті – це не лише про нові інструменти, а передусім про нову педагогічну філософію, що орієнтується на: зміну підходів до навчання (активну участь здобувачів в освітньому процесі, міждисциплінарний підхід), цифрову трансформацію освіти (використання цифрових технологій), розвиток критичного та аналітичного мислення (практичні навички).

В першу чергу, до основних інноваційних методів навчання у фінансовій освіті пропонуємо віднести **фінансові симулятори** – програмні інструменти або онлайн-платформи, які імітують реальну фінансову діяльність: інвестування, торгівлю на біржі, управління портфелем, банківську діяльність або планування бюджету. Основна мета роботи з цим інструментом навчити здобувачів освіти ухвалювати обґрунтовані фінансові рішення, розвинути навички аналізу ринку, управління ризиками, показати наслідки економічних та фінансових рішень у безпечному середовищі.

Приклади фінансових симуляторів:

1. Stock Market Game (SMG) - симулює інвестування в реальні акції та фонди з використанням віртуальних грошей.
2. Investopedia Stock Simulator - Web-платформа з віртуальною біржею, яка надає реальні ринкові дані (можна формувати портфелі, купувати/продавати акції, слідкувати за прибутками та збитками).
3. Wall Street Survivor - платформа, що поєднує навчання, фінансову гру та симуляцію, а також містить курси про інвестування, фінанси та управління грошима [5].
4. Bloomberg Terminal (симуляційна версія для навчання) – професійна платформа для торгівлі, доступна в деяких університетах у вигляді Bloomberg for Education, використовується у бізнес-школах для підготовки аналітиків.
5. Marketplace Simulations - бізнес-симулятор, у якому здобувачі освіти керують компанією: приймають рішення щодо маркетингу, ціноутворення, виробництва, інвестицій [4].
6. MobLab - ігрова платформа для викладачів економіки та фінансів, здобувачі освіти також беруть участь в інтерактивних ринкових іграх: торгівля акціями, аукціони, дилеми економіки.
7. SimVenture - студенти створюють віртуальний бізнес і керують ним, застосовується у вивченні фінансової грамотності, підприємництва, менеджменту.
8. The Budget Game - учні керують особистим або державним бюджетом, дає уявлення про вплив податків, витрат, пільг тощо.
9. Capsim – бізнес симуляції.
10. Forex Trading Game - знайомить вас з фінансовим ринком Forex та біржею криптовалют, де ви зможете отримати базові навички у торгівлі граючи на реальній біржі, а також отримати первинне уявлення про фінансовий світ.

Разом з фінансовими симуляторами як інноваційними методами навчання сучасним фінансовим знанням які залучають здобувачів освіти до активного навчання, дають змогу експериментувати без ризику, сприяють розумінню складних фінансових процесів у дії,

формують аналітичне та стратегічне мислення потрібно вказати і різноманітні **економічні ігри.** Наприклад:

1. «Життєвий капітал» - інтелектуальна імітаційна настільна гра, що допомагає підвищити фінансові та економічні навички, вміння використовувати обмежені ресурси для досягнення мети, формувати особистий бюджет, планувати витрати, досягати життєвих цілей. Організаторами гри в Україні виступають: проєкт USAID «Трансформація фінансового сектору», національний банк України, міністерство освіти і науки України. Здобувачі освіти у закладах вищої освіти, на тренінгах від НБУ та Центрів фінансової просвіти грають за персонажів, приймають рішення: як розпоряджатися доходами, які кредити брати, як економити. Результати гри залежать від раціональності фінансових рішень.
2. «Cash-Flow» (адаптація для України) - настільна економічна гра, адаптована до умов та особливостей української економіки, спрямована на здобуття молоддю ключових навичок фінансової грамотності, інвестування, фінансового планування. Використовують у бізнес-школах, молодіжних клубах, фінансових гуртках тощо.
3. «Успішний бюджет» - ігрові вікторини та вправи, що допомагають учням навчитися планувати сімейний бюджет, розуміти доходи та витрати. Розробник - центр фінансових знань при НБУ «Талан». Тип - онлайн-гра. Суть - користувач обирає тип родини, доходи, витрати, планує бюджет. Завдання - забезпечити збалансованість бюджету та накопичити на ціль (відпочинок, авто, навчання тощо) [3].

Важливим інноваційним методом у сучасній фінансовій освіті є **проєктне навчання**, під час якого здобувачі освіти працюють над реальними фінансовими кейсами компаній, створюють стартапи, бізнес-плани, фінансові моделі, «прокачують» навички командної роботи, вміння приймати рішення, застосування теоретичних знань у практичних умовах. Яскравим прикладом проєктного навчання є освітні бізнес-ігри та підприємницькі симуляції в освітніх проєктах для молоді Junior Achievement Ukraine (JA Ukraine) [2].

В якості інноваційних методів навчання під час яких здобувачі освіти мають можливість розв’язувати практичні завдання, розвивати критичне мислення, формувати аналітичні та комунікативні навички також слід вказати **реальні кейси та співпрацю зі стейкхолдерами**. Наприклад, у компанії Philip Morris Ukraine є міжнародна програма стажування INKOMPASS під час якого здобувачі освіти стають частиною команд компанії та працюють над реальними бізнес-завданнями. Протягом програми учасники виконують індивідуальні та групові проєкти в різних відділах, таких як маркетинг, фінанси, IT та інші. Наприкінці стажування результати презентуються перед керівництвом компанії. IT-компанія MacPaw організовує літнє стажування для студентів (MacPaw Summer Internship), під час якого вони працюють над реальними задачами та кейсами в команді. Програма включає онбординг, щотижневі лекції та завершальний хакатон, де стажери презентують свої проєкти перед усією компанією. Ці програми надають здобувачам освіти можливість отримати практичний досвід, розвинути професійні навички та краще зрозуміти вимоги сучасного ринку праці [1].

Отже, інноваційні методи навчання – це не мода, а необхідність для ефективної підготовки фінансових фахівців. Вони підвищують якість освіти, стимулюють зацікавленість здобувачів освіти, розвивають практичні навички, які є критично важливими для кар'єри в сфері фінансів. Успішне впровадження інновацій потребує системного підходу, підтримки з боку закладів освіти та постійного професійного розвитку викладачів.

Список літератури

1. Медіа-платформа для студентів STUD-POINT. URL: https://stud-point.com/about/
2. Освітні програми Junior Achievement Ukraine. URL: https://ja-ukraine.org/programs/
3. Центр фінансових знань «Талан». URL: https://talan.bank.gov.ua/
4. Marketplace Simulations. URL: https://www.marketplace-simulation.com
5. Wall Street Survivor. URL: https://www.wallstreetsurvivor.com